

TEE

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ELAICH - Educational linkage approach in cultural heritage
Euromed Heritage 4. Programme funded by the European Union

EUROMED ELAICH DISSEMINATION EVENT

**High-school
students
are educated in
cultural heritage
protection.
Contribution of
Universities,
scientific
community,
Engineers and
Industry**

<http://elaich.technion.ac.il>

**February 23 & 24, 2010
9:00-17:00**

Athens Chamber of Commerce and Industry,
Academias 7, Athens, Conference Hall Ermis, 6th fl.

TUESDAY, FEBRUARY 23, 2010

9:00-11:00 OPENING SESSION

Greetings:

K. Moutzouris, Rector of the National Technical University of Athens (NTUA)

I. Alavanos, President of the Technical Chamber of Greece (TCG)

K. Michalos, President of Athens Chamber of Commerce & Industry (ACCI)

Inauguration of the Workshop:

L. Katseli, Prof.UOA, Minister of Economy, and Competitiveness
A. Bouratsis, Director, Dir. F "Thematic Operations", EuropeAid EC
 Representatives of the political parties are invited.

Opening presentations:

A. Moropoulou, Prof. NTUA, Consort. partner ELAICH Project (EUROMED HERITAGE 4.) Coord. Greek Experimental ELAICH Course

A. Lobovikov-Katz, Dr., Technion Israel Institute of Technology, Coordinator of ELAICH Project (EUROMED HERITAGE 4.)

11:00-11:30 COFFEE BREAK

11:30-13:30 ROUND TABLE DISCUSSION: Evaluation and perspectives of the Greek Experimental ELAICH Course

Chair: **E. Maistrou**, Prof. NTUA Sch. Arch.; **E. Vintzilaou**, Prof. NTUA Sch. Civ. Eng.; **A. Moropoulou**, Prof. NTUA Sch. Chem. Eng. (coordinator)

Invited speakers:

Message from **Th. Tasios**, Prof. Emerit. NTUA Sch. Civ. Eng.; **E. Maistrou**, Prof. NTUA Sch. Arch.; **E. Vintzilaou**, Prof. NTUA Sch. Civ. Eng.; **E. Papakonstantinou**, Dir. of Tech. Off. & Surface Conserv. Lab., Acropolis Restor. Serv. Min. of Culture and Tourism; **M. Chaniotakis**, Dir. Res. & Quality, TITAN S.A.; **A. Georgiadou**, Dr., Pedagogic Advis. of Sec. Educ. of Athens, Presentation of the combined work with Sec. Ed. Teachers **A. Gketsios**, **S. Maravelia**, **G. Pantazis** & **A. Paradeisi**, Greek Exp. ELAICH Course; **I. Virvidaki**, **A. Volanis**, **Z. Tsafara**, students' representatives of 1st Lyc. Papagou, 1st Lyc. N. Psychiko and 2nd Lyc. Cholargos respectively, Greek Exp. ELAICH Course; **P. Mpista**, Dr., Dir. 1st Lyc. Papagou

13:30-14:30 LUNCH BREAK

14:30-17:00 ROUND TABLE DISCUSSION

EUROMED cooperation: The contribution of Polytechnic schools, engineers & industry in the education of citizens for the protection of cultural heritage in the Mediterranean Basin. The paradigm of the educational EUROMED program ELAICH "Educational Linkage Approach In Cultural Heritage"

Chair: **D. Fountoukakos**, former President, ACCI, **P. Akritides**, Dep. Mayor - Municip. Athens, Memb. Exec. Comm.TCG; **A. Lobovikov-Katz**, Dr., Technion Israel Institute of Technology, Coordinator of ELAICH Project (EUROMED HERITAGE 4.)

Invited speakers:

D. Fountoukakos, former President, ACCI; **P. Akritides**, Dep. Mayor - Municip. Athens, Memb. Exec. Comm.TCG; **A. Panagiotarea**, Assoc. Prof. AUTH; **R. Kresteniti - S. Pagkalos**, Repr. Perm. Com. of Education, TCG; **V. Chandakas**, former Dir. Gen., Ministry of Culture, Repr. Perm. Com. of Culture & Cult.Herit., TCG; **D. Digenis**, Repr. Perm. Com. of Europ. Bilateral & Intern. Relations, TCG; **G. Biscontin**, Prof., Univ. Ca Foscari of Venice; **J. Cassar**, Prof., Univ. of Malta; **R. Van Grieken**, Prof., Antwerp Univ;

WEDNESDAY FEBRUARY 24, 2010

9:00-10:30 OPENING SESSION

Chair:

S. Zannias, Memb. Exec. Com., TCG, **I. Fourkas**, Memb. Exec. Com., TCG, **N. Kouloumbi**, Prof. NTUA, Coord. Perm. Comm. Educ. TCG

Greetings:

N. Markatos Prof. former Rector NTUA, CHAIR of Chem Eng. Faculty Ministers of the Greek Government in the related sectors have been invited
 Repr. Gen. Dir. Int. Dev. Coop. Min. Foreign Affairs

Opening presentations:

A. Moropoulou, Prof. NTUA

S. Augerinou, Prof. NTUA, Memb. Exec. Office ICOMOS

10:30-11:00 COFFEE BREAK

Development cooperation programs - educational perspectives for the protection of the cultural heritage

11:00-12:00 SESSION I

Development cooperaton between Greece & Serbia for the protection of common cultural heritage. "Cultural paths" in Byzantine monasteries of Serbia.

Chair: **E.Panagiotatou**, Prof. NTUA, Sch. Arch.

Scientific presentations of collaboration between NTUA and Institute for the Protection of Cultural Monument of Serbia

Invited speakers: **Dragoljub Todorovic**, Arch. Cons., Inst. for the Protect. of Cult. Monum. of Serbia
E. Oikonomopoulou, PhD Cand., NTUA; **N. Vesic**, PhD Cand., NTUA

12:00-13:30 SESSION II

Development cooperation between Greece and Turkey for the protection of cultural heritage. Hagia Sophia as a model for an intergrated international interdisciplinary protection. Preparation of the ELAICH short course.

Scientific presentations of common research between NTUA and Bogazici University

Chair: **K.Spyrakos**, Prof. NTUA, Sch. Civ.Eng

Invited speakers: **M. Erdik**, Prof., **U. Hancilar**, Dr., Bogazici University; **P. Moundoulas**, PhD., NTUA; **A. Bakolas**, PhD., NTUA; **A. Delegou**, PhD Cand., NTUA; **H. Firat Diker**, Controller Arch. of Hagia Sophia and TopKapi Palace Museums; **S. Terzi**, Urban projects Coord. Director, Istanbul 2010 European Capital of Culture Agency

13:30-14:30 LUNCH BREAK

14:30-16:00 ROUND TABLE DISCUSSION

EUROMED Dissemination Event

Chair: **E. Tsegkos**, Dep. Secr. Gen., TCG (coordinator), **G. Zervakis**, B' V. Pres., Centr. Del. TCG, **G. Biscontin**, Prof., Univ. Ca Foscari Venice

Invited speakers: **M. Korres**, Prof. NTUA, Dir. NTUA Postgr. Course "Protection of Monuments"; **A. Louvi**, Gen. Dir. Piraeus Bank Group Cultural Foundation; **D. Ziro**, Dir., Rest. Anc. Monum., Min. Culture & Tourism; **V. Oikonomopoulos**, Pres. Europ. Council Civ. Eng.; **S. Van Dam**, MBA, ELAICH Project (EUROMED HERITAGE 4. programme) consortium partner; **G. Biscontin**, Prof., Univ. Ca Foscari Venice, ELAICH Project (EUROMED HERITAGE 4. programme) consortium partner

16:00-17:00 CONCLUSIONS

E. Tsegkos; **D. Fountoukakos**; **A. Moropoulou**; **A. Lobovikov-Katz**;

TEE

Euromed Heritage 4. Programme
funded by the European Union

ELAICH

ELAICH - Educational linkage approach in cultural heritage

ΕΥΡΩ-ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΔΙΗΜΕΡΟ

**Εκπαίδευση
στην προστασία
της πολιτιστικής
κληρονομιάς
για τους μαθητές
της δευτεροβάθμιας
εκπαίδευσης -
ο ρόλος των
Πολυτεχνείων,
των Μηχανικών
και της Βιομηχανίας**

<http://www.tee.gr>
<http://www.ntua.gr>
<http://www.acci.gr>

23 & 24 Φεβρουαρίου 2010

9:00-17:00

**Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών
Ακαδημίας 7, Αίθουσα Συνεδριάσεων Εφμής, 6ος όροφος**

ΤΡΙΤΗ 23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2010

9:00-11:00 ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Χαιρετισμοί

Κ. Μουτζούρης, Πρύτανης ΕΜΠ
Ι. Αλαβάνος, Πρόεδρος ΤΕΕ
Κ. Μίχαλος, Πρόεδρος ΕΒΕΑ

Κήρυξη εναρξης εργασιών:

Λ. Κατσέλη, Καθ. ΕΚΠΑ, Υπουργός Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας
Α. Μπουράτσης, Δ/ντης Δ/νσης ΕΕ "Θεματικά Προγράμματα", EuropeAid - ΕΕ
Έχουν κληθεί να χαιρετίσουν εκπρόσωποι των κομμάτων

Εναρκτήριες ομιλίες

Α. Μοροπούλου, Καθ. ΕΜΠ, συντονίστρια του ευρω-μεσογειακού προγράμματος ELAICH στην Ελλάδα
Α. Lobovikov - Katz, Δρ., Ινστιτούτο Τεχνολογίας Technion, συντονίστρια του ευρω-μεσογειακού προγράμματος ELAICH στον ευρω-μεσογειακό χώρο

11:00-11:30 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

11:30-13:30 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Αποτίμηση και προοπτικές του ελληνικού πειραματικού σεμιναρίου ELAICH

Προεδρείο: Ε. Μαϊστρου, Καθ. ΕΜΠ Σχ. Αρχ. Μηχ., Ε. Βιντζηλαίου, Καθ. ΕΜΠ Σχ. Πολ. Μηχ., Α. Μοροπούλου, Καθ. ΕΜΠ Σχ. Χημ. Μηχ. (συντονίστρια)

Προσκεκλημένοι ομιλητές

Μήνυμα από Θ. Τάσιο, Ομ. Καθ. ΕΜΠ Σχ. Πολ. Μηχ.
Ε. Μαϊστρου, Καθ. ΕΜΠ Σχ. Αρχ. Μηχ.
Ε. Βιντζηλαίου, Καθ. ΕΜΠ Σχ. Πολ. Μηχ.
Ε. Παπακωνσταντίνου, Προϊσταμένη Τεχν. Γραφείου & Εργαστ.

Συντήρησης της Επιφάνειας, ΥΣΜΑ ΥΠΠΟΤ

Μ. Χανιωτάκης, Δ/ντης Έρευνας & Ποιότητας, TITAN A.E.
Α. Γεωργιάδου, Δρ., Σχολική Σύμβουλος Β'βαθμίας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας, Παρουσίαση της κοινής εργασίας με τους καθηγητές β'βάθμιας εκπαίδευσης Α. Γκέτσιο, Σ. Μαραβέλια, Γ. Πανταζή & Α. Παραδείση που συμμετείχαν στο ελληνικό πειραματικό σεμινάριο ELAICH

I. Βιρβιδάκη, Α. Βολάνης, Z. Τσαφαρά, εκπρόσωποι των μαθητών του 1ου Λυκείου Παπάγου, 1ου Λυκείου Ν. Ψυχικού και 2ου Λυκείου Χολαργού αντίστοιχα, που συμμετείχαν στο ελληνικό πειραματικό σεμινάριο ELAICH

Π. Μπίστα, Δρ., Διευθύντρια 1ου Λυκείου Παπάγου

13:30-14:30 ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ

14:30-17:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Συνεργασία EUROMED: Η συμβολή των Πολυτεχνείων, των μηχανικών και της βιομηχανίας στην εκπαίδευση των πολιτών στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομίας της Μεσογείου. Το παράδειγμα του εκπαιδευτικού ευρωπαϊκού προγράμματος ELAICH "Educational Linkage Approach In Cultural Heritage".

Προεδρείο: Δ. Φουντουκάκος, τ. Πρόεδρος ΕΒΕΑ, Π. Ακριτίδης, Αντιδήμαρχος Δήμου Αθηναίων & Μέλος ΔΕ/ΤΕΕ, A. Lobovikov - Katz, Δρ., Ινστιτούτο Τεχνολογίας Technion

Προσκεκλημένοι ομιλητές

Δ. Φουντουκάκος, τ. Πρόεδρος ΕΒΕΑ
Π. Ακριτίδης, Αντιδήμαρχος Δήμου Αθηναίων & Μέλος ΔΕ/ΤΕΕ,
Α. Παναγιωταρέα, Αν. Καθ. ΑΠΘ
Ρ. Κρεστενίτη - Σ. Πάγκαλος, Εκπρ. της ΜΕ Θεμ. Παιδείας ΤΕΕ
Β. Χανδακάς, τ. Γεν. Δ/ντης ΥΠΠΟ, Εκπρ. της ΜΕ Θεμ. Πολιτισμού & Πολιτ. Κληρονομίας ΤΕΕ
Δ. Διγενής, Εκπρόσωπος της ΜΕ Θεμ. Ευρωπαϊκών, Διμερών & Διεθνών Σχέσεων ΤΕΕ
G. Biscontin, Καθ., Παν. Βενετίας
J. Cassar, Καθ., Παν. Μάλτας
R. Van Grieken, Καθ., Παν. Αμβέρσας

ΤΕΤΑΡΤΗ 24 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2010

9:00-10:30 ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο: Σ. Ζαννιάς, Μέλος ΔΕ/ΤΕΕ, I. Φούρκας, Μέλος ΔΕ/ΤΕΕ, N. Κουλουμπή, Καθ. ΕΜΠ, Επιμ. ΜΕ Θεμ. Παιδείας ΤΕΕ

Χαιρετισμοί

Νίκος Μαρκάτος, Πρόεδρος Σχολής Χημικών Μηχανικών Ε.Μ.Π., τ.Πρύτανης
Έχουν κληθεί οι αρμόδιοι Υπουργοί
Έχει κληθεί εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών

Εναρκτήριες ομιλίες

A. Μοροπούλου, Καθ. ΕΜΠ
Σ. Αυγερινού, Καθ. ΕΜΠ, Μέλος του Εκτελ. Γραφείου του Διεθνούς ICOMOS

10:30-11:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ

11:00-12:00 ΣΥΝΕΔΡΙΑ I

Προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας - εκπαιδευτικές προοπτικές για την προστασία της κοινής πολιτιστικής κληρονομίας με έμφαση στην αναπτυξιακή συνεργασία Ελλάδας Σερβίας για την προστασία της κοινής πολιτιστικής κληρονομίας «Διαδρομές» στα Βυζαντινά μοναστήρια της Σερβίας.

Προεδρείο: Καθ. ΕΜΠ κα. Ελίζα Παναγιωτάτου, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Επιστημονικές παρουσιάσεις κοινής έρευνας από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο Βελιγραδίου Ινστιτούτο για την Προστασία των Πολιτιστικών Μνημείων της Σερβίας.

Προσκεκλημένοι ομιλητές

Dragoljub Todorovic, Αρχ., Συντ., Ινστ. για την προστ. των Πολ. Μνημ. της Σερβίας
E. Οικονομόπουλου, ΥΔ ΕΜΠ
N. Vesic, ΥΔ ΕΜΠ

12:00-13:30 ΣΥΝΕΔΡΙΑ II

Προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας - εκπαιδευτικές προοπτικές για την προστασία της κοινής πολιτιστικής κληρονομίας με έμφαση στην αναπτυξιακή συνεργασία Ελλάδας Τουρκίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομίας. Η Αγια Σοφιά ως υπόδειγμα οικοληρωμένης διεθνούς διεπιστημονικής πρότασης προστασίας. Προετοιμασία του σεμιναρίου ELAICH.

Προεδρείο: Καθ. κ. K. Σπυράκος, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών Επιστημονικές παρουσιάσεις κοινής έρευνας από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο του Βοσπόρου

Προσκεκλημένοι ομιλητές

M. Erdik, Καθ., U. Hancilar, Δρ. Πανεπιστήμιο Βοσπόρου
Π. Μούνδουλας, Δρ. ΕΜΠ - A. Μπακόλας, Δρ. ΕΜΠ
Α. Δελέγκου, ΥΔ ΕΜΠ
H. Firat Diker, Αρχ. Μηχ., Υπεύθ. για τα Μουσεία Αγια-Σοφιάς & Τοπ Κατί^ρ
S. Terzi, Δ/ντης Προγρ. Αστικ. Ανάπλ., Οργ. «Κων/πολη 2010 Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης»

13:30-14:30 ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ

14:30-16:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ELAICH EUROMED: Διάχυση αποτελεσμάτων - προοπτικές

Προεδρείο: E. Τσέγκος, Αναπλ. Γεν. Γραμματέας ΤΕΕ (συντονιστής), Γ. Ζερβάκης, Β' Αντιπρόεδρος Κεντρ. Αντιπρ. ΤΕΕ, G. Biscontin, Καθ., Παν. Βενετίας

Προσκεκλημένοι ομιλητές

M. Κορρές, Καθ. ΕΜΠ, Δ/ντης ΔΠΜΣ ΕΜΠ «Προστασία Μνημείων»
Α. Λούβη, Γεν. Δ/ντρια Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς
Δ. Ζιρώ, Δ/ντης Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων ΥΠΠΟΤ
B. Οικονομόπουλος, Πρόεδρος Ευρ. Συμβουλίου Πολιτικών Μηχανικών
S. van Dam, Εταίρος του προγράμματος EUROMED ELAICH
G. Biscontin, Καθ., Παν. Βενετίας

16:00-17:00 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συντονισμός

E. Τσέγκος, Αναπλ. Γεν. Γραμματέας ΤΕΕ
Δ. Φουντουκάκος, τ. Πρόεδρος ΕΒΕΑ
Α. Μοροπούλου, Καθ. ΕΜΠ
A. Lobovikov - Katz, Δρ., Ινστιτούτο Τεχνολογίας Technion

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- I. Αλαβάνος, Πρόεδρος ΤΕΕ
Κ. Μουτζούρης, Πρύτανης ΕΜΠ
Δ. Φουντουκάκος, τ. Πρόεδρος ΕΒΕΑ
Ε. Τσέγκος, Αναπλ. Γεν. Γραμματέας ΤΕΕ
Γ. Ζερβάκης, Β' Αντιπρόεδρος Αντιπροσωπείας ΤΕΕ
Α. Μοροπούλου, Καθ. ΕΜΠ
Ν. Κουλουμπή, Καθ. ΕΜΠ, Επιμελήτρια ΜΕ Θεμ. Παιδείας ΤΕΕ
Ρ. Κρεστενίτη, ΑΜ, Β'-βάθμια εκπαίδευση, Μέλος ΜΕ Θεμ. Παιδείας ΤΕΕ
Στ. Πάγκαλος, ΗΜ, Β'-βάθμια εκπαίδευση, Μέλος ΜΕ Θεμ. Παιδείας ΤΕΕ
Κ. Λαμπρόπουλος, Δρ. ΧΜ, Μέλος ΜΕ Θεμ. Πολ. & Πολιτ. Κληρ. ΤΕΕ
Α. Κωνσταντή, ΜΔΕ ΧΜ, ΕΜΠ
Α. Ταλιάνη, Προϊστ. Δ/νσης Θεμ. Ευρ. Ένωσης & Διεθνών Σχέσεων ΤΕΕ
Δ. Γαρίου, Προϊστ. Τμήμ. Δημοσίων Σχέσεων & Εκδόσεων ΕΒΕΑ
Ε. Φιλιππίδη, Προϊστ. Τμήμ. Διεθνών Σχέσεων ΤΕΕ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- A. Μοροπούλου, Καθ. ΕΜΠ
A. Lobovikov - Katz, Δρ., Ινστιτούτο Τεχνολογίας Technion
R. Van Grieken, Καθ., Παν. Αμβέρσας
G. Biscontin, Καθ., Παν. Βενετίας
J. Cassar, Καθ., Παν. Μάλτας

ORGANISING COMMITTEE

- I. Alavanos, President of TCG
K. Moutzouri, Rector NTUA
D. Fountoukakos, former President of ACCI
E. Tsegkos, Dep. Secr. Gen. TCG
G. Zervakis, B' V. Pres., Centr. Del. TCG
A. Moropoulou, Prof., NTUA
N. Kouloumbi, Prof., NTUA, Coordinator of the Perm. Comm. Educ. TCG
R. Kresteniti, Arch., Sec. Educ., Perm. Comm. Education TCG
S. Pagkalos, Elec. Eng., Sec. Educ., Perm. Comm. Education TCG
K. Labropoulos, Dr., Chem. Eng., Perm. Comm. Cult. & Cult. TCG
A. Konstanti, MSE Chem. Eng., NTUA
A. Taliani, Head, Dir. EU &amp